

Ministry of Higher and Secondary Special
Education of the Republic of Uzbekistan

Nukus State Pedagogical Institute
named after Ajiniyaz

MATERIALS

of international scientific-practical conference
«APPROACHES AND TECHNIQUES OF USING STEM
TECHNOLOGIES IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES»

«ШЕТ ТИЛЛЕРИ САБАҚЛАРЫНДА STEM
ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫНАН ПАЙДАЛАНЫЎ ЎСЫЛЛАРИ»

атамасындағы халық аралық илимий-әмелий конференция
МАТЕРИАЛЛАРИ

«ХОРИЖИЙ ТИЛЛАРИ ДАРСЛАРИДА STEM
ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ УСУЛЛАРИ»

мавзусидаги халқаро илмий-амалий анжуман
МАТЕРИАЛЛАРИ

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-практической конференции
«ПОДХОДЫ И ПРИЁМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ
STEM-ТЕХНОЛОГИЙ НА УРОКАХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА»

Nukus-2020

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTIDA RIVOJLANTIRUVCHI MUHITNING INTERFAOL USULLARIDAN FOYDALANISH

M. Mirazimova

Jizzax Davlat Pedagogika Instituti, Jizzax, O'zbekiston

Kelajagimi egalari bo'lgan yosh avlodni tarbiyalashda maktabgacha ta'lim tashkilotlarining o'rni beqiyos. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarini yanada rivojlantirishga qaratilgan dasturlarda maktabgacha ta'lim sohasi uzluksiz ta'lim tizimining birlamchi bo'g'ini sifatida, bu jarayonda maktabgacha ta'lim tashkilotlarining bolalar huquqiy savodxonligini shakllantirishdagi o'rni hamda, respublikada ta'lim-tarbiya tizimi va barkamol avlodni tarbiyalash davlat siyosatining asosiy ustuvor yo'nalishi ekanligi ta'kidlangan. O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha ta'lim vazirligining 2018 yil 18 iyundagi 1-mh sonli "Ilk va maktabgacha yoshdagi bolalar rivojlanishiga qo'yiladigan davlat talablari" hamda "Ilk qadam" maktabgacha ta'lim muassasasining Davlat o'quv dasturini amalda joriy etilishi mazkur sohani yanada takomillashtirishga qaratilganligi fikrimiz dalildir. Bugungi kunda maktabgacha yoshdagi bolalarni xalqning boy milliy, madaniy-tarixiy merosi va ma'naviy axloqiy jihatdan tarbiyalash, bolalarda milliy vatanparvarlik hislarini shakllantirish, bolalarning jismoniy va ruhiy sog'ligini ta'minlash maktabgacha ta'lim tashkilotlari oldiga qo'yilgan dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

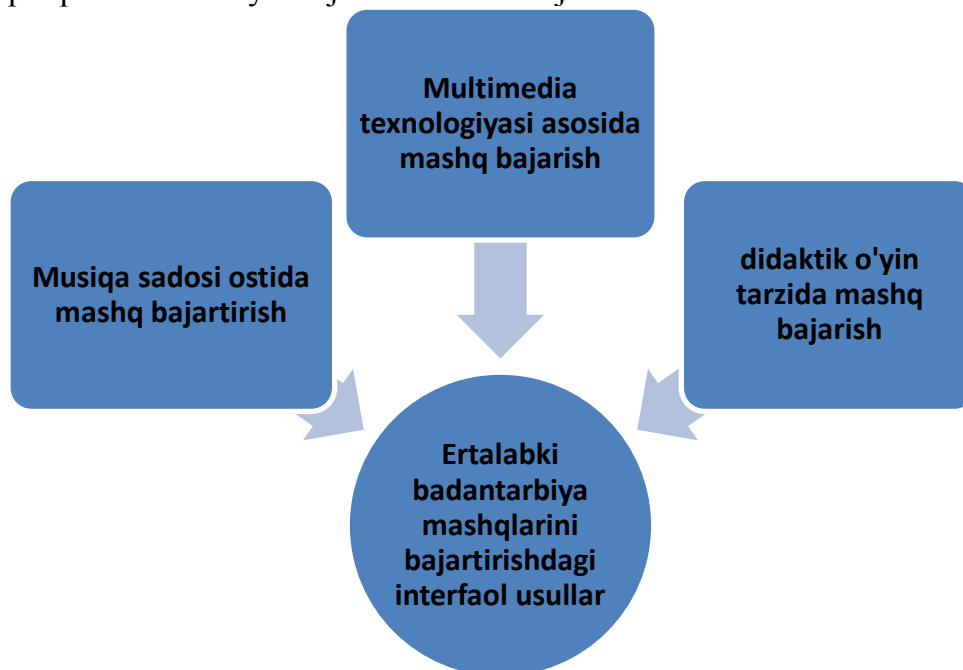
Bu kabi vazifalarni bajarish maqsadida maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitni yaratish muhim sanaladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhit bolaning jismoniy, aqliy, estetik, ma'naviy va ijtimoiy rivojlanishi, o'z-o'zini rivojlantirish, uning turli hil mustaqil ijodiy faoliyatlari uchun zarur bo'lgan obyektlarni o'z ichiga oladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitning asosiy ahamiyati –uning rivojlantiruvchi xususiyatga ega ekanligidir. Rivojlantiruvchi muhit bolalar uchun maqsadga qaratilgan bo'lishi shuningdek, bolalarning turli xil faoliyatlar bilan shug'ullanishlariga imkoniyat yaratib berish maqsadida tashkil etiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitning turli tuman interfaol usullarda bo'lishi bolalarning kun davomida o'z ixtiyoriga ko'ra foydali ish bilan shug'ullanishlariga imkon beradi. Bu esa maktabgacha ta'lim tashkiloti tarbiyachisining eng katta yutug'i desak adashmaymiz.

Rivojlantiruvchi muhitning interfaol qismlariga quyidagilarni kiritish mumkin:

- jismoniy sog'lomlashtiruvchi majmua
- bolalar bog'chasi majmuasi
- ekologik majmua
- bolalar oshxonasi v. hokazolar. [1/200]

Bu kabi rivojlantiruvchi muhitning usullarini bolalarning yosh hususiyatlaridan kelib chiqqan xolda ko'plab o'ylab topish hamda shart-sharoitlatdan kelib chiqqan xolda boyitib borishimiz mumkin. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida maktabgacha ta'lim yoshdagi bolalarni rivojlantirish va maktab ta'limiga tayyorlash jarayonida pedagogik texnologiyalardan keng foydalanish zamon talabiga aylanib ulgurgan. Maktabgacha ta'lim tashkilotida esa yangi pedagogik ta'lim asosan pedagogik o'yinlar asosida amalga oshiriladi. [1/201] Masalan, ertalabki badantarbiya mashqlarini olaylik. Ertalabki badantarbiya mashqlarini bajarish bolani qomatini to'g'ri rivojlanishi, nafas olishi, qon aylanishiga yordam beradi. Bolalarda diqqatini, maqsadga intiluvchanlikni tarbiyalaydi, aqliy faoliyatining oshishiga yordam beradi, emotsiya va quvonch tuyg'ularini uyg'otadi. Ertalabki badantarbiya mashg'ulotlarini tashkil etish, o'rganish uslubulari o'rgatishning harakat malakalari va maxsus bilimlarni egallashga qaratilgan. O'rganish jarayoni bolalarning jismoniy rivojlanishi bilan uzviy bog'liq bo'ladi. Mashg'ulotlarni tashkil etishda jismoniy tarbiya yo'riqchisi bolalar bilan birgalikda ijodiy faoliyatda bo'lishi hamda yangi interfaol usullardan foydalanishi muhim sanaladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida jismoniy tarbiya yo'riqchisi bolalar bilan bir qancha interfaol usullardan foydalanishi

mumkin.(1-rasm)Bu bolalada badantarbiya mashg'ulotlariga majburiyat yuzasidan emas,balki qiziqish va umumiy rivojlanish uchun bajarish ko'nikmasini shakllantiradi.

1-rasm. Maktabgacha ta'lim tashkilotida ertalabki badantarbiya mashqlarini bajartirishdagi interfaol usullar .

Xulosa o'rnida shuni aytish joizki, maktabgacha ta'lim tashkilotlarida rivojlantiruvchi muhitni yaratishda bola yoshiga mosligi, guruh honasining yorug'ligi va shinamligi, eng asosiysi bola qiziqishidan kelib chiqqan xolda yaratish muximdir.

Adabiyotlar:

- 1.Maktabgacha yoshdagi bolalar ta'lim tarbiyasini takomillashtirish muammo va yechimlari.Res. ilmiy amaliy tezislar to'plami.T.“Iqtisod moliya”,2009.212 bet[1/200],[2/201]
- 2.Maktabgacha ta'lim vazirligi: www.mtv.uz.
3. «Maktabgacha ta'lim» jurnali: www.jlmt.uz.

THE ROLE OF GESTURES IN CLIL LESSONS

M. Narimbetov, MA student,

Nukus State Pedagogical Institute, Nukus, Uzbekistan

There are various methods, ways also tips of teaching foreign languages. Modern teachers use different tips and hints in order to make their lessons useful and effective. Furthermore, teachers try to use different ways of explaining and instructing for making their speech and instructions clear and accurate. Working on improving explanation and instruction skills is double task for CLIL teachers because they work on dual-focused program. To have a lesson in CLIL classes is more challenging rather than usual classes because in CLIL classes teachers have to teach language and content together so that they need unique ways of working with learners.

The use of non-verbal communication at the lesson for explanations or instructions makes the CLIL lesson process prosperous and comfortable. It is very important to use second language in CLIL lessons so that CLIL teachers have to think about various strategies that help to communicate in L2 and do not let learners to use the L1 during the lesson. One of the useful tool that is helpful for both teachers and learners is the use of non-verbal communication.

The use of gestures and postures for introducing and explaining generally for communicating support the verbal mode. Sometimes learners may face some misunderstandings at that time the use of non-verbal communication may help them.

Tajieva A., Baltabaeva N. Motivating students to researching.....	163
Bekmuratova R., Bakhtibaeva N. Teaching grammar through games.....	164
Сейтова Г. Некоторые способы дистанционного обучения английскому языку....	166
Sadullaeva A., Khalilaeva N. The effectiveness of using CLT in the classroom.....	167
Kdirbaeva D., Usenova G. Using dramatic activities as an effective method in teaching english.....	169
Dauletmuratova Kh., Bazarbaev A. The advantages and importance of using music idioms in teaching and learning English.....	171
Kdirbaeva G. Usenova V. Actual problem of teaching english at school education in the light of modern requirements.....	173
Tokimbetova G. Teaching young learners through activity-based learning in English classroom.....	174
Григорьева М. Наблюдения над языком как метод обучения русскому языку в школе.....	176
Alimbetova M. Error correction in teaching speaking.....	178
Koshanova G. From theory to practice: challenges and solutions in teaching foreign languages.....	180
Калыбаева А., Дальжанова С., Методы преподавания немецкого языка как второй иностранный язык.....	182
Ibragimova Sh. Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida 6-7 yoshdagi bolalarni shaxsga yo'naltirilgan ta'lim asosida tarbiyalash.....	183
Khabibnazarova S. Developing critical thinking in high school learners.....	185
Kunnazarova G. The ways of teaching reading to elementary level learners.....	186
Atadjanova D. The importance of negation in different types of English discourse.....	188
Mirazimova M. Maktabgacha ta'lim tashkilotida rivojlantiruvchi muhitning interfaol usullaridan foydalanish.....	190
Narimbetov M. The role of gestures in CLIL lessons.....	191
Marimbayeva S. The significance of using games in teaching process for improving speaking.....	193
Утепбергенова Д., Отарбаева Р. Шет тили сабағында қосықлардан пайдаланыудың әхмийети.....	194
Amanbaeva A., Kenjebaeva G. The efficiency of PBL in foreign language classrooms.....	196
Tursunbaev B., Otepbergenov M., Technology of intensification of the process of teaching foreign languages.....	198
Joldasbaeva D. Games in teaching vocabulary.....	202
Koyshekenova T., Sadikova E. The effect of teachers' body language in the classroom.....	204
Nizamaddinova Z. Project based learning in English classes.....	206
Пыасова М. Role of teacher in English language teaching.....	207
Xojabekova N. Modern methods of using games in teaching English.....	209
Utepova D. Teaching grammar as product, as process and as skill.....	210
Yuldashev M. Dauletmuratova Kh. Using smartphones in the classroom.....	212
Ganieva Z., Babaniyazova N. Beneficial aspects of extensive reading for secondary school learners.....	214
Dauletmuratova G. Characteristic features of the young learner.....	216

**«ШЕТ ТИЛЛЕРИ САБАҚЛАРЫНДА STEM ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫНАН
ПАЙДАЛАНЫҰ ҰСЫЛЛАРЫ»**

атамасындағы халық аралық

илимий-әмелий конференция

МАТЕРИАЛЛАРЫ

**«ХОРИЖИЙ ТИЛЛАРИ ДАРСЛАРИДА STEM ТЕХНОЛОГИЯЛАРДАН
ФОЙДАЛАНИШ УСУЛЛАРИ»**

мавзусидаги халқаро илмий-амалий анжуман

МАТЕРИАЛЛАРИ

МАТЕРИАЛЫ

международной научно-практической конференции

**«ПОДХОДЫ И ПРИЁМЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ STEM-ТЕХНОЛОГИЙ НА
УРОКАХ ИНОСТРАННОГО ЯЗЫКА»**

MATERIALS

of international scientific-practical conference

**«APPROACHES AND TECHNIQUES OF USING STEM TECHNOLOGIES
IN FOREIGN LANGUAGE CLASSES»**

Техникалық редактор: Балкибаева В.

Оператор: Н.Жалғасов

Әжинияз атындағы НМПИ редакция-баспа бөлімі

Әжинияз атындағы НМПИ баспаханасында басылған. 2020-ж.

Буйыртпа №0148. Нұсқасы – 100 дана. Форматы 60x84 Көлемі 21,1 б.т.

230105, Нөкіс қаласы, Билимдилер гүзары, 20-үй. Реестр №11-3084